

Paddenstoelenexcursie Leudal

Door Leo Koster

Ik heb me aangemeld voor deze excursie, maar wat heeft het vanmorgen nog gehoord. Rond 09.30 uur klaart het flink op. Rond 10.00 uur op zondag 5 oktober 2025 staan bij het Bezoekerscentrum Leudal een 25 personen die wel interesse hebben in paddenstoelen. Gedurende de excursie zouden wij het droog houden. We staan in de buurt van het “Monument van Verdraagzaamheid” uit 8 maart 2001 met daarop; “*de geschiedenis is de leermeester van het leven*”, het ontwerp is van Thea Houben.

De gids is Hermien Hendriks. Omdat in ons tuintje een paddenstoel groeit die ik niet op naam kon brengen, heb ik een foto gemaakt. Direct zegt Hermien; een fluweelboleet. Het is een eetbare paddenstoel, met een hoed die de neiging heeft om te craquelieren, open te barsten in onregelmatige, fijne tot grovere plakjes, waartussen het hoedvlees zichtbaar wordt. Deze paddenstoel gaat een symbiotische relatie aan met bomen, ze vormen een zwamwortel met in mijn geval de beuk.

Na een korte inleiding door Hermien gaan we op stap, slechts iets meer dan 3 km. We wandelen langs de Leumolen die hier al sinds 1278 staat en de daar liggende vistrap. We gaan naar links het boscomplex in. We zien kabouters, met een briefje “*laten liggen*”.

Tondelzwam

Aan een populier groeien tondelzwammen, erg klein, en de platte tondelzwam. Direct daar in de buurt ook de prachtvlamhoed en de vissige russula en krulzoom. Langs het pad lelietjes der dalen alsmede het dalkruid. Volgens Hermien zijn de russula's wel in 70 kleuren, de steel breekt als een krijtje. We krijgen de berijpte russula te zien. Iemand uit ons midden, het is Emma, is bereid om de diverse paddenstoelen te noteren. Langs het pad staan meerder kabouterijtjes; door de Jeugdcontactraad (JCR) Buggenum is een route uitgestippeld voor kinderen.

Het gaat inderdaad niet snel, iedereen ziet ergens wel een paddenstoel. Zoals de helmmycena, zwavelkoppen, valse cantharel (hanenkam), gele korstzwam, geel hoorntje en het gewoon eikenbladzwammetje. Verder de gele aardappelbovist en de parelamaniet.

We wandelen langs meerstammige Amerikaanse eiken. De verkleuring wordt door Hermien even uit de doeken gedaan. In de bladeren zitten de bladgroenkorrels (chlorofyl). Zoals de naam al doet vermoeden zorgen deze korrels voor de groene kleur van de bladeren. Maar wanneer de lichtintensiteit en temperatuur in de herfst afnemen, neemt ook de productie van de bladgroenkorrels af, andere kleuren worden dan zichtbaar.

Zo geeft xantofyl een gele kleur en is caroteen oranje. Deze keuren zaten altijd al in het blad, maar door de grote hoeveelheid groen waren ze eerder niet zichtbaar.

Een kastanjeboleet wordt genoteerd. Diverse tamme kastanjes groeien hier in het Leudal, dat is duidelijk te zien aan de groene opengebarsten bolsters waarin de eetbare kastanjes zitten.

Eekhoorntjesbrood, klimop die zijn naam eer aandoet. Weer een kabouterijtje tussen

meerstammige Amerikaanse eiken: een stoof. De hakhoutstoof, het deel van een boom dat na herhaaldelijk afzetten weer uitloopt uit “slapende” knoppen voor de winning van hakhout. Maar hier werd het hakhout niet meer gebruikt en de takken kunnen uitgroeien tot grote boomtakken.

Langs het pad staan info-bordjes wat er zoal met het bos gebeurt. Een dode populier ligt over de Leubeek. Een grote bloedsteelmycena. Een “scheldende” gaai vliegt door het bos.

Dennenmoorder

Tegen een dode stam van een naaldboom krijgen we de dennenmoorder te zien. In de diep gelegen Leubeek zien we de grote gele kwikstaart. Op een dode boom het kleverig koraalzwammetje.

Iemand hoort het hoge geluid van de ijsvogel.

Adelaarsvarens beginnen af te sterven.

We krijgen fantastische kijkjes op de Leubeek.

Hermien tekent provisorisch op het pad de nestingang van de ijsvogel. Na de gang is een komvormige

ruimte waarin het nest met eieren en later de jongen

verblijven. Het voeren van de jongen is iets

bijzonders, ze krijgen om de beurt voedsel waarbij het

jong dat het dichtst bij de opening zit als eerste

voedsel krijgt en daarna opschuift.

Levende kabouters met rode puntmutsjes en gekleurde wangetjes, komen, in gezelschap van de ouders, voorbij. Iemand vindt een heksenkring van de krulzoom.

We wandelen verder door een klein stukje holle weg. Hermien wijst ons op de bleke oesterzwam, een eetbare zwam, aan een dood berkje, de boosdoener is de bever, heeft deze zwam zich ontwikkeld. Op een dode stobbe zowel rode- als gele zwavelkoppen. Op een dode, lange boomstam groeit de blauwe kaaszwam, de bittere kaaszwam en schoteltjes. Ik hoor de boomklever en roodborst.

Vlak bij de Leubeek groeien kleine exemplaren van het judasoor. Even later horen we de kaboutertjes zingen;

“Op een grote paddenstoel rood met witte stippen, zat kabouter Spillebeen heen en weer te wippen”. We

wandelen langs bloeiend koninginnekruid en langs een

houten bank begroeid met korstmossen. Een

dagkoekoeksbloem pronkt met haar roze bloemen.

We gaan de Koebrug over, langs het pad afgestorven

salomonszegels.

Iets verder zien we het witte restant (steel) van de grote stinkzwam. We zien een dode-, liggende berk met een

Judasoor

Berkenzwam

berkenzwam. Deze berkenzwam aan de staande berk stond haaks op de berk, nu de berk is omgevallen heeft de zwam zich gedraaid. Hermien legt het begrip “geotroop” uit. Geotropie wil zeggen, dat het vruchtlichamen altijd zo wordt gevormd, dat de lamellen of buisjes aan de onderkant van de hoed van een paddenstoel loodrecht naar beneden hangen, zo kunnen de gevormde sporen vrij naar beneden vallen. "Geotroop": naar de aarde gericht.

We gaan weer verder op zoek naar nog meer paddenstoelen. We zien een kaneelkleurige melkzwam en asgrijs koraalzwam. Ik hoor de

“lach” van de middelste bonte specht. Hermien toont ons een pantseramaniet. Een grofplaatrussula met aan dezelfde stobbe een platte tondelzwam. Op enkele plekken zie ik rabatten. Een houten sculptuur voorstellende een grote uil. In de buurt van lariksen wijst Hermien ons op de gele ringboleet, een niet algemene soort. Op een gedichtenzuil is een gedicht te lezen van Antoinette Vossen. We komen bij een houten “heksenkring”. Hier draagt Hermien het gedicht voor van Ton Valkenburg; *Herfst*. Hermien neemt hier al afscheid van de mensen, aan een prachtige paddenstoelenexcursie komt een eind, een warm applaus komt haar toe.

Op het laatste stuk zien we nog de wollige bundelzwam en tussen wat kreupelhout de tongvaren. Diverse exemplaren van de giftige groene knolamaniet krijgen we te zien, het groen is maar minimaal, de groene knolamaniet is een van de giftigste paddenstoelen ter wereld. Ik heb 38 zwammen en paddenstoelen genoteerd. Emma maakt voor het IVN-afdeling Roermond een lijst van waargenomen zwammen en paddenstoelen. Rond 17.00 uur gaan nog diverse mensen wat drinken in restaurant St. Elisabeth's Hof.

De foto's bij dit artikel zijn van Marieke Michels